

ОЦІНЮВАННЯ ЧИННИКІВ, ЩО АКТИВІЗУЮТЬ РОЗВИТОК ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

©2017 ПИРОГ О. В., ТОМИЧ М. І.

УДК 334.72

Пирог О. В., Томич М. І. Оцінювання чинників, що активізують розвиток державно-приватного партнерства в зовнішньоекономічній діяльності

Стаття присвячена дослідженню державно-приватного партнерства в зовнішньоекономічній діяльності як процесу взаємодії держави та бізнесових структур – суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, що відбувається зокрема для залучення інвестицій, прискорення економічного розвитку тощо. У статті досліджено та узагальнено чинники, які визначають державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній сфері (система державних органів влади, система економічних відносин у державі, фінансові ресурси держав, досвід щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства, довіра між партнерами). За допомогою поєднувального аналізу визначено вплив кожного з чинників та встановлено, що найбільше впливає система економічних відносин у державі шляхом формування умов, правил і впровадження принципів функціонування державно-приватного партнерства в зовнішньоекономічній сфері.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, зовнішньоекономічна діяльність, чинники державно-приватного партнерства, поєднувальний аналіз, кореляційно-регресійна модель.

Табл.: 2. **Формул:** 3. **Бібл.:** 16.

Пирог Ольга Володимирівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Митрополита Андрея, 5, Львів, 79013, Україна)

E-mail: Olha.V.Pyroh@lpnu.ua

Томич Мар'яна Ігорівна – аспірантка кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Митрополита Андрея, 5, Львів, 79013, Україна)

E-mail: mariana.i.tomych@lpnu.ua

УДК 334.72

Пирог О. В., Томич М. І. Оценка факторов, активизирующих развитие государственно-частного партнерства во внешнеэкономической деятельности

Статья посвящена исследованию государственно-частного партнерства во внешнеэкономической деятельности как процесса взаимодействия государства и бизнес-структур – субъектов хозяйственной деятельности Украины и иностранных субъектов хозяйственной деятельности, который происходит в том числе для привлечения инвестиций, ускорения экономического развития и т. п. Исследованы и обобщены факторы, определяющие государственно-частное партнерство во внешнеэкономической сфере (система государственных органов власти, система экономических отношений в государстве, финансовые ресурсы государств, опыт по реализации проектов государственно-частного партнерства, доверие между партнерами). С помощью соединительного анализа определено влияние каждого из факторов и установлено, что больше всего влияет система экономических отношений в государстве путем формирования условий, правил и внедрения принципов функционирования государственно-частного партнерства во внешнеэкономической сфере.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, внешнеэкономическая деятельность, факторы государственно-частного партнерства, соединительный анализ, корреляционно-регрессионная модель.

Табл.: 2. **Формул:** 3. **Библ.:** 16.

Пирог Ольга Владимировна – доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой менеджмента и международного предпринимательства, Учебно-научный институт экономики и менеджмента Национального университета «Львовская политехника» (ул. Митрополита Андрея, 5, Львов, 79013, Украина)

E-mail: Olha.V.Pyroh@lpnu.ua

Томич Мар'яна Ігорівна – аспірантка кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Навчально-науковий інститут економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка» (вул. Митрополита Андрея, 5, Львів, 79013, Україна)

E-mail: mariana.i.tomych@lpnu.ua

UDC 334.72

Pyroh O. V., Tomych M. I. Evaluating the Factors that Activate the Development of Public-Private Partnership in Foreign Economic Activity

The article is concerned with research on public-private partnership in foreign economic activity as process of interaction of the State and business-structures – entities of economic activity of Ukraine along with foreign entities of economic activity, this process includes attraction of investments, acceleration of economic development, etc. The factors determining public-private partnership in the foreign economic sphere (system of the State government bodies, system of economic relations in the State, financial resources of various States, experience in the implementation of public-private partnership projects, trust between partners) are researched and generalized. Influence of each of the factors was defined by means of conjunctive analysis, determining that the system of economic relations in the State is most influenced by the formation of conditions, rules and implementation of principles of functioning of public-private partnership in the foreign economic sphere.

Keywords: public-private partnership, foreign economic activity, factors of public-private partnership, conjunctive analysis, correlation-regression model.

Tbl.: 2. **Formulae:** 3. **Bibl.:** 16.

Pyroh Olha V. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Management and International Business, Scientific-Educational Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University (5 Mytropolita Andriia Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: Olha.V.Pyroh@lpnu.ua

Tomych Mariana I. – Postgraduate Student, Department of Management and International Business, Scientific-Educational Institute of Economics and Management of the Lviv Polytechnic National University (5 Mytropolita Andriia Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: mariana.i.tomych@lpnu.ua

Глибокі політичні, економічні та соціальні перетворення останніх двох десятиліть у країнах, що розвиваються, інтенсивні процеси глобалізації в сучасному світі створили підґрунтя для консолідації зусиль державної влади, органів місцевого самоврядування і бізнесу щодо вирішення завдань із задоволення потреб населення в широкому спектрі послуг, які традиційно були сферою відповідальності органів державної влади і місцевого самоврядування. Пов'язана з цим діяльність вимагає комплексу заходів, що виходять за межі компетенції та фінансових можливостей державного і приватного секторів, та викликала появу нового феномена – державно-приватного партнерства (ДПП) [1].

За результатами власних досліджень [2] зазначаємо, що державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності – це взаємодія держави та бізнесових структур – суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності (також суб'єктів господарської діяльності України із іноземними державами), що є однією з умов для залучення необхідних інвестицій, підвищення інноваційної активності економіки, розвитку економічної та соціальної інфраструктури, вирішення економічних і соціальних проблем тощо.

Для досягнення стратегічних цілей, які ставить перед собою держава, та забезпечення стабільного розвитку країни неможливо обійтися без системи відносин між приватним бізнесом і державною владою. Адже стратегії, програми, цілі та завдання, що орієнтуються виключно на бюджетні кошти, не дають змоги державі здійснювати масштабні проекти, які є конкурентоспроможними та які дали б можливість вийти на зовнішній ринок для пошуку інвесторів чи партнерів. Дефіцит бюджету, скорочення трансфертів з державного бюджету, що спрямовуються на реалізацію інвестиційних проектів, необхідність модернізації застарілих об'єктів призводять до пошуку позабюджетного фінансування, яке у світовій практиці здійснюється на основі механізмів державно-приватного партнерства.

Відносини партнерства між державою і приватним капіталом в Україні потребують удосконалення. Проблема полягає в тому, що немає чіткого механізму їх функціонування та не визначено, які чинники впливають на даний вид партнерства [3]. Це обумовлює необхідність визначення чинників, що визначають державно-приватне партнерство як у країні, так і за її межами.

За останні декілька років у вітчизняній та зарубіжній літературі велика увага приділяється дослідженню відносин між державою та приватним сектором. Проблематика даного виду взаємодії розглядалася з різних позицій. Серед учених, які у своїх працях досліджували державно-приватне партнерство та фактори успішного впливу на нього, можна назвати таких: Варнавський В. Г. [4], Павлюк С. М. [5], Йеху Е., Хаммами М. [6], Ліпер Е., Волкер Т., Янг С. [7], Мосзоро М. [8] та інші. Вченими зроблено вагомий внесок у проблему, пов'язану з державно-приватним партнерством як в Україні, так і за кордоном, здійснено дефініцію сутності поняття державно-приватного партнерства та окреслено його особливості. Проте ще є безліч питань, які залишаються

не розкритими, одне з яких полягає у визначенні та оцінюванні чинників впливу на державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності.

Партнерство влади і бізнесу стає способом оптимізації здійснення державою своїх обов'язків перед народом, одним із способів забезпечення реалізації цілей розвитку в інтересах всього суспільства, засобом реформування державного управління відповідно до концепції «держави-партнери» [9].

Державно-приватне партнерство визначено серед ключових механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність державно-приватного партнерства як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу [10]. Саме у країнах, де уряди страждають від істотних боргових тягарів, існує значний сукупний попит, а ринки досить великі, щоб забезпечити відшкодування витрат, тому ДПП є найбільш актуальним. Макроекономічна стабільність є істотною для даного виду партнерства, тому ДПП є більш поширеними в країнах з низькою інфляцією. Більша кількість проектів ДПП реалізується в країнах з меншою корупцією та ефективним правопорядком. Крім того, вони є більш поширеними в країнах з попереднім досвідом ДПП [11].

Щодо України, то слід зазначити, що успішний досвід реалізації проектів ДПП фактично відсутній, хоча на державному рівні існує зацікавлення щодо таких проектів у сфері будівництва автошляхів та енергетиці. На місцевому рівні цікавими для ДПП є проекти у сфері ЖКГ, де потреба в інвестиційних ресурсах сягає сотень мільярдів гривень для модернізації та відновлення житлового фонду та житлово-комунальної інфраструктури, підвищення енергоефективності будівель, поліпшення якості питної води тощо [1].

Систематизувавши дослідження [1; 3; 4; 11] щодо чинників, які впливають на ДПП, можна виділити такі основні групи, що визначають державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності, а саме:

- ✦ система державних органів влади, що забезпечує генерування, затвердження законодавчих, нормативно-правових актів, які регулюють діяльність ДПП і контроль за їх виконанням;
- ✦ економічні відносини (ринкові умови), тобто суспільний розподіл праці та спеціалізація; економічна відокремленість суб'єктів ринкового господарювання, яку дає приватна власність; вільний обмін ресурсів; величина трансакційних витрат;
- ✦ фінансові ресурси, які зокрема формуються шляхом інвестування;
- ✦ досвід щодо реалізації проектів ДПП, що існує як у держави, так і у приватного сектора щодо даного виду партнерства;
- ✦ довіра між партнерами або ж її відсутність, адже це основа для укладання угоди державно-приватного партнерства.

Для оцінювання вагомості чинників, які визначають державно-приватне партнерство в зовнішньоеко-

номічній діяльності, застосовуємо поєднувальний аналіз, для якого сформовано багатofакторну регресійну модель [13]:

$$Ч_{ДПП} = a_0 + a_1 C_{дoв} + a_2 C_{ев} + a_3 \Phi_p + a_4 Д + a_5 Д_n, \quad (1)$$

де $Ч_{ДПП}$ – чинники державно-приватного партнерства; $C_{дoв}$ – система державних органів влади; $C_{ев}$ – система економічних відносин; Φ_p – фінансові ресурси держав; $Д$ – досвід як держави, так і приватного сектора щодо ДПП; $Д_n$ – довіра між партнерами; $a_1 - a_5$ – вагомості впливу чинників державно-приватного партнерства; a_0 – вільний член рівняння.

Доцільно зазначити, що в запропонованій багатofакторній моделі усі змінні є булевими, тобто набувають значення -1 ; 0 ; $+1$. Це викликано тим, що усі змінні не є кількісними величинами та важко піддаються оцінюванню.

Перша змінна моделі – це система державних органів влади ($C_{дoв}$). Завдання та функції української держави реалізуються через діяльність відповідних державних органів, правовий статус яких закріплюється в Конституції України та інших нормативно-правових актах [12]. Щодо участі держави у процесах розвитку системи державно-приватного партнерства, слід відзначити те, що сьогодні уже сформовані законодавчі умови та існують певні нормативно-правові акти для реалізації спільних проектів ДПП. На їх основі в Україні реалізуються проекти державно-приватного партнерства в таких сферах, як: спорт, теплопостачання, охорона здоров'я, транспортна інфраструктура, житлово-комунальне господарство тощо. За такого рівня впливу чинника на реалізацію проектів ДПП змінна набуватиме значення $+1$. Проте проекти щодо участі держави та приватного бізнесу поки що не набувають значного попиту. Тому за їх відсутності в певний період часу та відсутності законодавчих ініціатив у сфері ДПП змінна набуває значення 0 . Крім того, на відміну від західних країн, Україна, як держава, не доклала максимум зусиль для створення більш сприятливих умов для ведення даного виду партнерства. Тому діяльність державних органів влади, що буде спрямована на перешкодження ДПП у зовнішньоекономічній сфері, отримує значення змінної -1 .

Наступним чинником є економічні відносини у державі ($C_{ев}$), які формують умови, правила і принципи функціонування ДПП. Саме визначення економічної системи трактується як сукупність взаємопов'язаних і відповідним чином упорядкованих елементів економіки, що утворюють певну цілісність, економічну структуру суспільства, яка має загальну мету [14]. У цю систему також входять ринкові умови, а саме попит і пропозиція на товар, у даному випадку «товаром» є державно-приватне партнерство. Початок створення платформи державно-приватного партнерства в Україні та пропонування співробітництва іншим країнам, досягнення попиту дає можливість припускати, що змінна набуває значення 0 . Адже за таких умов система економічних відносин ні сприяє, ні перешкоджає ДПП. Основні пи-

тання, які постають в економічних системах, це «Що? Як? Для кого?» [14], тобто що саме виробляти, за які кошти та для кого, тобто хто буде власником, а хто споживачем? Якщо дивитися поверхнево на ці питання, то все є: угода про державно-приватне партнерство, фінансові ресурси, які складає відсоток інвестицій, та споживачі – держава та приватний сектор. Такий прояв чинників, що характеризують вплив економічних відносин на ДПП, дає змогу оцінити змінну $+1$. Втім, розглянувши все глибше і детальніше, стає зрозумілим, що неналежний рівень законодавчого, нормативного правового забезпечення державно-приватного партнерства, існуючі, проте обмежені ресурси вказують на те, що змінна може набути значення -1 .

Фінансові ресурси (Φ_p) – сукупність коштів, що перебувають у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання. Вони характеризують фінансовий стан економіки і водночас є джерелом її розвитку, формуються за рахунок різних видів грошових доходів, надходжень, відрахувань, а використовуються на розширене відтворення, матеріальне стимулювання, задоволення соціальних та інших потреб суспільства [15]. Беручи до уваги, що державно-приватне партнерство на сьогодні стає популярним і взаємовигідним для обох сторін, угоди даного виду існують, відповідно фінансові ресурси теж. За наявності достатнього обсягу необхідних фінансових ресурсів для забезпечення реалізації проектів ДПП значення даного чинника $+1$. Факт існування цих договорів та їх втілення, можливість здійснювати майбутні прорахунки щодо потенційних каналів отримання коштів та їх відсутність у поточний момент часу дає можливість надати чиннику оцінку 0 . Якщо ж фінансових ресурсів недостатньо для того, механізми їх залучення та пошуку джерел набувття відсутні, то змінна набуває значення -1 .

Як відомо, досвід ($Д$) – це сукупність знань, умінь, які здобуваються в житті, на практиці. Досвід, що існує як у держави, так і у приватного сектора щодо даного виду партнерства, дає змогу набути змінної значення 0 . Адже яким би цей досвід не був, він існує. За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади [16], в Україні станом на 01.01.2017 р. на засадах державно-приватного партнерства реалізувалося 186 проектів, що, своєю чергою, дає змогу визначити досвід реалізації проектів ДПП як позитивний і набути змінної значення $+1$. Проте з даної кількості договорів 154 договори концесії, 32 – про спільну діяльність та лише 1 договір про державно-приватне партнерство. Тому в певних випадках змінна може набувати значення -1 .

Наступним чинником є довіра між партнерами ($Д_n$), яка є одним з найвагоміших чинників для ДПП, оскільки вона є основою в укладанні договорів, не беручи до уваги економічну та юридичну аспекти. Враховуючи досвід попередніх років щодо даного виду відносин, можна сказати, що існують декілька договорів на довгострокових умовах, що все ж таки свідчить про довіру між партнерами. Беручи до уваги факт наявності таких договорів, можна стверджувати про достатній рівень довіри між партнерами та оцінити змінну значенням $+1$. Якщо ж учасники проектів ДПП не можуть однозначно

дати відповідь на запитання щодо рівня довіри до партнерів, або досвід реалізації проектів ДПП відсутній, то змінна набуває значення 0. На жаль, Україна, на сьогодні ще недостатньо себе зарекомендувала як досвідчений партнер у справах державно-приватного партнерства, тому не є сильним конкурентом на зовнішньому ринку. З урахуванням і того, що на сьогодні в країні нестабільна ситуація (як економічна, так і соціальна), то змінна може набути значення -1.

Оцінювання параметрів моделі багатофакторної регресії здійснювалося методом поєднувального аналізу, який формується на побудові лінійного регресійного рівняння та дозволяє оцінювати міру впливу кожної ознаки (як міри впливу виступають коефіцієнти регресії в рівнянні) на результуючий показник. Характерною особливістю цього методу є те, що експерти оцінюють не окрему характеристику – фактор впливу на результуючий показник, а усі фактори загалом за рекомендованими наборами комбінації [13].

Розрахунок параметрів регресійної моделі був здійснений шляхом експертного оцінювання. За допомогою експертів та фахівців у сфері міжнародних економічних відносин було оцінено чинники, що впливають на державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності. Комбінації можливих значень незалежних змінних – факторів впливу на державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності та результату оцінювання наведено в *табл. 1, табл. 2*.

Варто зазначити, що експертами враховано всі можливі комбінації значень факторів впливу на державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності. Кількість комбінацій була розрахована, виходячи із кількості незалежних змінних моделі та становить 25.

Середній перетворений ранг комбінації, оціненої відповідним експертом, розраховувався за формулою [13]:

$$\bar{R}_m = (n + 1) - \bar{r}_m, \quad (2)$$

Таблиця 1

Комбінації чинників, які визначають державно-приватне партнерство у зовнішньоекономічній діяльності

Комбінація	Чинники, які визначають державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності					Рейтингова оцінка комбінації експертом				
	$C_{доп}$ (x_1)	$C_{ев}$ (x_2)	Φ_p (x_3)	D (x_4)	D_n (x_5)	1	2	3	4	5
1	середня	високі	низька	середній	висока	6	3	5	2	14
2	висока	середні	висока	низький	середня	12	15	6	9	4
3	низька	середні	висока	низький	висока	15	10	19	16	16
4	висока	високі	середня	середній	низька	7	5	7	4	9
5	середня	низькі	середня	високий	низька	20	22	18	23	25
6	висока	низькі	висока	середній	середня	11	12	15	13	13
7	середня	середні	середня	високий	висока	21	19	12	24	24
8	висока	високі	висока	низький	середня	5	8	24	25	22
9	низька	низькі	середня	середній	висока	16	16	20	22	15
10	середня	високі	висока	середній	середня	8	4	13	10	3
11	висока	низькі	середня	високий	низька	19	20	23	17	21
12	середня	середні	висока	низький	середня	14	17	16	15	17
13	низька	високі	низька	середній	висока	10	21	17	11	8
14	висока	середні	висока	середній	середня	9	11	8	3	5
15	висока	високі	середня	високий	низька	4	7	3	8	10
16	середня	низькі	середня	високий	середня	22	24	21	18	20
17	низька	високі	середня	низький	низька	17	13	10	14	12
18	висока	середні	висока	високий	висока	2	1	4	6	1
19	середня	середні	низька	середній	низька	24	25	22	19	23
20	низька	низькі	висока	низький	середня	23	18	11	21	11
21	висока	високі	висока	високий	висока	1	2	1	1	2
22	середня	середні	висока	високий	висока	13	9	14	7	6
23	середня	високі	низька	середній	середня	18	14	9	12	19
24	висока	середні	висока	високий	висока	3	6	2	5	7
25	низька	середні	середня	середній	низька	25	23	25	20	18

Джерело: авторська розробка.

Вхідні дані для розрахунку параметрів багатофакторної регресії

Номер комбінації	Чинники, які визначають державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності					Середній перетворений ранг, \bar{R}_m
	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	
1	0	1	-1	0	1	20
2	1	0	1	-1	0	16,8
3	-1	0	1	-1	1	10,8
4	1	1	0	0	-1	19,6
5	0	-1	0	1	-1	4,4
6	1	-1	1	0	0	13,2
7	0	0	0	1	1	6
8	1	1	1	-1	0	9,2
9	-1	-1	0	0	1	8,2
10	0	1	1	0	0	18,4
11	1	-1	0	1	-1	6
12	0	0	1	-1	0	10,2
13	-1	1	-1	0	1	12,6
14	1	0	1	0	0	18,8
15	1	1	0	1	-1	19,6
16	0	-1	0	1	0	5
17	-1	1	0	0	-1	12,8
18	1	0	1	1	1	23,2
19	0	0	-1	0	-1	3,4
20	-1	-1	1	-1	0	9,2
21	1	1	1	1	1	24,6
22	0	0	1	1	1	16,2
23	0	-1	-1	0	0	11,6
24	1	0	1	1	1	21,4
25	-1	0	0	0	-1	3,8

Джерело: авторська розробка.

де \bar{R}_m – середній перетворений ранг комбінації;

n – число комбінацій;

\bar{r}_m – середні арифметичні рейтингові оцінки експертів.

Згідно з результатами кореляційно-регресійного аналізу модель набула вигляду:

$$\begin{aligned}
 Ч_{ДПП} = & 11,53 + 3,2C_{дов} + 3,95C_{ев} + \\
 & + 1,43\Phi_p + 0,769Д + 2,69Д_n.
 \end{aligned}
 \quad (3)$$

З огляду на результати поєднувального аналізу найбільший вплив на державно-приватне партнерство в зовнішньоекономічній діяльності має друга незалежна змінна моделі – система економічних відносин.

Дана модель є адекватною за F -критерієм Фішера ($F = 7,21$), а високе значення коефіцієнта детермінації, що перевищує 0,8 ($R = 0,65$), свідчить про те, що зв'язок між факторною і результатною ознаками є щільним.

Відповідно до методології поєднувального аналізу перевірка мультиколінеарності (наявності зв'язку між

незалежними змінними моделі – $x_1 - x_5$) при здійсненні оцінюванні чинників впливу на державно-приватне партнерство нами упушена.

За результатами досліджень можемо стверджувати, що всі ці фактори стимулюють розвиток державно-приватного партнерства в зовнішньоекономічній діяльності та позитивно впливають на нього через систему державних органів влади, систему економічних відносин, фінансові ресурси, досвід та довіру між партнерами.

ВИСНОВКИ

На сьогодні державно-приватне партнерство набуло чималої популярності як в Україні, так і за її межами. Проте немає до кінця чітких механізмів, які б сприяли розвитку даних відносин. Держава та приватні партнери повинні до кінця розуміти, що «плід» їхньої праці – не користь тій чи іншій стороні, а, передусім, користь суспільству, дотримання чітких вимог договору та їх строків.

Отже, для досягнення позитивних результатів у сфері державно-приватного партнерства насамперед необхідно сформулювати чіткі вимоги до оформлення договорів, покращити нормативно-правову базу, врахувати чинники, які мають вплив на даний вид партнерства, та використовувати досвід зарубіжних країн щодо реалізації проектів ДПП у зовнішньоекономічній сфері. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Карий О. І., Процак К. В., Маврина А. О.** Проекти державно-приватного партнерства: ключові проблеми практичної реалізації. *Економічний аналіз*: зб. наук. пр. 2015. Том 20. С. 35–44.
- 2. Пирог О. В., Томич М. І.** Теоретичні аспекти державно-приватного партнерства у зовнішньоекономічній діяльності. *Економіка і фінанси*. 2016. Спецвипуск. С. 93–100.
- 3. Музиченко А. С., Бержанір А. Л.** Державно-приватне партнерство як інститут взаємодії влади та бізнесу. *Економічний простір*. 2013. № 75. С. 100–108.
- 4.** Государственно-частное партнерство: теория и практика: учеб. пособие/В. Г. Варнавский, А. В. Клименко, В. А. Королев и др. М.: Изд. дом Гос. ун-та Высшей школы экономики, 2010. 287 с.
- 5. Павлюк К. В., Павлюк С. М.** Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці КНТУ. Сер.: Економічні науки*. 2010. № 17. С. 10–19.
- 6. Yehoue E., Hammami M., Ruhashyankiko, J.-F.** Determinants of Public-Private Partnerships in Infrastructure. *IMF Working paper*. WP/06/99/. 2006. 39 p.
- 7. Leeper, E. M., Walker, T. B., Yang, S.-H.** Government Investment and Fiscal Stimulus in the Short and Long Runs. *NBER Working paper*. 2009. No. 15153. URL: <http://www.nber.org/papers/w15153>.
- 8. Moszoro, M.** Efficient Public-Private Partnerships. 2010. 43 p. URL: <http://www.iese.edu/research/pdfs/DI-0884-E.pdf>
- 9. Шевченко Б. О.** Відносини партнерства в контексті трансформаційних змін державного управління в умовах глобалізації. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2015. № 1/7. С. 12–17.
- 10.** Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні: аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/816>
- 11. Ісаєва О. В.** Фактори ефективності державно-приватного партнерства як однієї з провідних форм участі держави на фінансовому ринку в ролі кредитора. *Вісник Української академії банківської справи*. 2014. № 1. С. 67–72.
- 12. Молдован В. В., Чулінда Л. І.** Правознавство: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 184 с.
- 13. Феуцур Р. В., Барвінський А. Ф., Кічор В. П.** Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти: навч. посіб. 2-ге вид., онов. і доп. Львів: Інтеллект-Захід, 2003. 375 с.
- 14.** Економічна теорія: Політекономія: підручник/за ред. В. Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання-Прес, 2007. 719 с.
- 15.** Теорія фінансів: підручник/П. І. Юхименко, В. М. Федосов, Л. Л. Лазебник та ін.; за ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 576 с.
- 16.** Офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

REFERENCES

- Ekonomichna teoriia: Politekonomiia* [Economic Theory: Political Economy]. Kyiv: Znannia-Pres, 2007.
- Feshchur, R. V., Barvinskyi, A. F., and Kichor, V. P. *Statystyka: teoretychni zasady i prykladni aspekty* [Statistics: Theoretical foundations and applied aspects]. Lviv: Intelekt-Zakhid, 2003.
- Isaieva, O. V. "Faktoiry efektyvnosti derzhavno-pryvatnoho partnerstva iak odniiei z providnykh form uchasti derzhavy na finansovomu rynku v roli kredytora" [The factors of the effectiveness of public-private partnership as one of the leading forms of state participation in the financial market as a lender]. *Visnyk Ukrainiskoi akademii bankivskoi spravy*, no. 1 (2014): 67-72.
- Karyi, O. I., Protsak, K. V., and Mavrina, A. O. "Proekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva: kluchovi problemy praktychnoi realizatsii" [Projects of public-private partnership: key problems of practical implementation]. *Ekonomichnyi analiz*. Vol. 20 (2015): 35-44.
- Leeper, E. M., Walker, T. B., and Yang, S. H. "Government Investment and Fiscal Stimulus in the Short and Long Runs". NBER Working paper. 2009. <http://www.nber.org/papers/w15153>
- Moldovan, V. V., and Chulinda, L. I. *Pravoznavstvo* [Science of law]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2010.
- Moszoro, M. "Efficient Public-Private Partnerships". <http://www.iese.edu/research/pdfs/DI-0884-E.pdf>
- Muzychenko, A. S., and Berzhanir, A. L. "Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak instytut vzaiemodii vlady ta biznesu" [Public-private partnership as an institution for interaction between government and business]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 75 (2013): 100-108.
- Oftsiyni veb-sait Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
- Pavliuk, K. V., and Pavliuk, S. M. "Sutnist i rol derzhavno-pryvatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy" [The essence and role of public-private partnership in the socio-economic development of the state]. *Naukovi pratsi KNTU. Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 17 (2010): 10-19.
- Pyroh, O. V., and Tomych, M. I. "Teoretychni aspekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva u zovnishnyoekonomichnii diialnosti" [Theoretical aspects of public-private partnership in foreign economic activity]. *Ekonomika i finansy*. Special issue (2016): 93-100.
- "Shchodo rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva yak mekhanizmu aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v Ukraini: analitichna zapyska" [On the development of public-private partnership as a mechanism for activating investment activity in Ukraine: an analytical note]. <http://www.niss.gov.ua/articles/816>
- Shevchenko, B. O. "Vidnosny partnerstva v konteksti transformatsiinykh zmin derzhavnogo upravlinnia v umovakh hlobalizatsii" [Partnership Relations in the Context of Transformational Changes in Public Administration in a Globalizing Environment]. *Tekhnologichnyi audyt ta rezervy vyrobnytstva*, no. 1/7 (2015): 12-17.
- Varnavskiy, V. G. et al. *Gosudarstvenno-chastnoye partnerstvo: teoriya i praktika* [Public-private partnership: theory and practice]. Moscow: ID GUVShE, 2010.
- Yehoue, E., Hammami, M., and Ruhashyankiko, J.-F. "Determinants of Public-Private Partnerships in Infrastructure". *IMF Working paper*, WP/06/99/ (2006).
- Yukhymenko, P. I. et al. *Teoriia finansiv* [Theory of Finance]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2010.